

XI. Ἡ Ἑλλάς καὶ ὁ «μηδενικὸς» Νταβούτογλου ἢ «Οἱ πιρουνέττες τῆς στρουθοκάμηλου»

[Ἀμυντική Ἐπιθεώρηση 81 (8/2009), Ἐδημοσιεύθη ἐπίσης: ἐφ. Τὸ Παρόν, φ. 2/8/2009]

Μᾶλλον ὅμως δὲν ἀντελήφθη ποιούς θεωρεῖ «γείτονες» ὁ Ἄ. Νταβούτογλου. Διότι ἀπὸ ὅ,τι φαίνεται ἀπὸ τὰ γραφόμενά του, γιὰ ὅποιον τὰ διαβάζει, τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κύπρο δὲν πρέπει νὰ τὴν συμπεριλαμβάνει σὲ αὐτὴν τὴν χορεία! Καὶ ἐπειδὴ τὰ ἀνωτέρω στρουθοκαμηλικὰ ἐγράφησαν ἀναφορικῶς πρὸς τὶς πιθανὲς προοπτικὲς ἐξελίξεων στὸ Κυπριακό, ἅς δοῦμε μὲ λεπτομέρειες τί γράφει ὁ Ἄ. Νταβούτογλου στὸ βιβλίο του μὲ τίτλο «Στρατηγικὸ Βάθος» (Κωνσταντινούπολις, 2004, 18η ἔκδοσις, 1η ἔκδοσις 2001) γιὰ τὸ θέμα αὐτό.

Ἀναφορικῶς πρὸς τὴν γεωπολιτικὴ σημασία τοῦ διπόλου Αἰγαῖο-Κύπρος ὁ Ἄ. Νταβούτογλου εἶναι σαφὴς καὶ ἀκριβής. Ἀναπτύσσει τὴν γεωπολιτικὴ συσχέτιση αὐτοῦ τοῦ διπόλου καὶ ἀναδεικνύει τὴν σημασία του γιὰ τὴν Τουρκία. Διαβάζοντας τὸ σημεῖο αὐτὸ καὶ εἰδικῶς τὰ σχετικὰ μὲ τὴν «θαλάσσια σύνδεση» ποὺ ἀναφέρει, ἀντιλαμβανόμεθα γιατί ἡ πρόσφατος συμφωνία μας μὲ τὴν Ἄλβανία γιὰ τὴν χάραξη θαλασσίου συνόρου μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἄλβανίας ὠνόμασε τὶς καθορισθεῖσες περιοχὲς ὡς «περιοχὲς πολλαπλῶν χρήσεων», μὲ ἓνα ὄρο ὁ ὁποῖος δὲν ὑφίσταται νομικῶς στὸ Δίκαιο τῆς Θαλάσσης, καὶ δὲν ἔκαμε μνεῖα σὲ Ἀποκλειστικὴ Οἰκονομικὴ Ζώνη (ΑΟΖ), ἀπλούστατα διότι δὲν ἔπρεπε νὰ ἐρεθισθεῖ ἡ Τουρκία, ἡ ὁποία ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς Τανσοῦ Τσιλὲρ εἶχε δηλώσει τὴν ἰσχύν τοῦ casus belli καὶ γιὰ τὴν περίπτωσι τοῦ Ἰονίου πελάγους-Ἀδριατικῆς! Συνεπῶς, ἐνῶ ἔχομε κατ' οὐσίαν ἐφαρμόσει τὸ δικαίωμά μας γιὰ ΑΟΖ μὲ τὴν Ἄλβανία, δὲν τὸ ἐπικαλούμεθα ἀπὸ νομικὴν ἔποψη.

Ἄς δοῦμε ὅμως τί γράφει ὁ... «μηδενικὸς» Ἄ. Νταβούτογλου (σελ. 174): «(Ἐπι)τελευταῖες ἐξελίξεις ἔδειξαν ὅτι) οἱ ΗΠΑ δημιουργῶντας μιὰ δυναμικὴ σχέση μεταξὺ τῶν πολιτικῶν τους γιὰ τὴν ἀνατολικὴ Εὐρώπη καὶ τὴν Μέση Ἀνατολή, ἐπιδιώκουν νὰ ἔχουν ὑπὸ ἔλεγχον τὴν Hinterland (Ἐνδοχώρα) τῆς Εὐρώπης καὶ νὰ καλύψουν τὸ γεωπολιτικὸ κενὸ ποὺ ἐνεφανίσθη στὸν ἄξονα Βαλκανίων-Μέσης Ἀνατολῆς μετὰ τὴν διάλυση τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως. Τὸ Αἰγαῖο καὶ ἡ Κύπρος εἶναι δύο σημαντικὰ σκέλη, τόσοσπὴν γραμμὴ ἀνατολικῆς Εὐρώπης-

Μέσης Ανατολής από έποψη χερσαίας συνδέσεως, όσον και στην γραμμή Άδριατικής-άνατολικής Μεσογείου-Κόλπου από έποψη θαλασσίας συνδέσεως». Παρατηρούμε ότι ο Τουρκος καθηγητής (και νυν ύπουργός) εκφράζεται με καθαρά γεωπολιτικούς όρους (Hinterland) και όχι με αυτούς οποιασδήποτε «θεωρίας» διεθνών σχέσεων. Επίσης σημασιοδοτεί με μεγάλη βαρύτητα την θαλάσσια έμπορευματική σύνδεση Άδριατικής-άνατολικής Μεσογείου και Κόλπου, κάτι που στην φιλάτη πατρίδα μας όφειλομε άμέσως να κατανοήσομε.

Επίσης γλαφυρότατος και με τολμηρές εκφράσεις, όπως π.χ. «νέες έφορμήσεις» κλπ., έμφανίζεται ο Α. Νταβούτογλου όταν καθορίζει το γεωγραφικό σύμπλοκο έντος του οποίου θεωρεί ότι η Τουρκία έχει σημαντικό γεωστρατηγικό ρόλο και άσφαλώς όφείλει να τον... αναλάβει! Επίσης είναι σημαντικό να δει ό άνυποψίαστος άναγνώστης με πόση γεωπολιτική σοφία και ακρίβεια προσδιορίζει, υπό το φώς της Γεωγραφίας Μεταφορών Έμπορευμάτων και της Άμυντικής Γεωγραφίας, και όχι άοριστολογώντας, τον χώρο αυτό ο Τουρκος ύπουργός Έξωτερικών. Γράφει λοιπόν στην σελ. 175: « (...) Μέσα σε αυτόν τον στρατηγικό σχεδιασμό, το ζήτημα της Κύπρου θα έλθει στο προσκήνιο με πιδ ενεργό τρόπο (...). Σήμερα, μεταξύ άνατολικής Ευρώπης-Βαλκανίων-Άδριατικής-Αιγαίου-άνατολικής Μεσογείου-Μέσης Ανατολής και Κόλπου διαμορφώνεται ένα πεδίο πολν δυναμικής άλληλεπιδράσεως (...). Έπάνω σε αυτήν την γραμμή που έννοποιεί τα Βαλκάνια με την Μέση Ανατολή θα είναι αναπόφευκτος ή ανάπτυξις νέων έφορμήσεων».

Στο ύποκεφάλαιό του με τίτλο «Ο στρατηγικός γόρδιος δεσμός της Τουρκίας: ή Κύπρος» ο Α. Νταβούτογλου δέν αφήνει την παραμικράν άμφιβολία για το πώς ή Τουρκία άντιλαμβάνεται γεωστρατηγικώς την Κύπρο και δηλώνει έμμέσως, πλν όμως σαφέστατα, ότι οι έλλαδο-κυπριακοί σχεδιασμοί της «δικοινοτικής, διζωνικής, όμοσπονδιακής» (: και άλλα πολυσύλλαβα.) Κύπρου», δέν έκλαμβάνονται παρ ός φληναφήματα για την Άγκυρα, ή όποία έχει χαράξει στιβαράν, σοβαράν και γεωστρατηγικώς τεθεμελιωμένη πολιτική για την Κύπρο, την όποία άξιολογεί και θεωρητικώς (δηλ. από γεωπολιτική όπτική γωνία) ως έξάρτημά της! Γράφει λοιπόν ό... «μηδενικός» Α. Νταβούτογλου: «Η Κύπρος, που κατέχει κεντρική θέση μέσα στην παγκόσμια ήπειρο, εύρισκομένη σχεδόν σε ίση άπόσταση από την Ευρώπη, την Άσία και την Άφρική, εύρίσκεται μαζή με την Κρήτη έπάνω σε μία γραμμή που τέμνει τις όδους θαλασσίας διελεύσεως. Η Κύπρος κατέχει θέση μεταξύ των Στενών, που χωρίζουν Ευρώπη και Άσία, και της Διώρυγος του Σουέζ, ή όποία χωρίζει Άσία και Άφρική, ένφ συγχρόνως έχει την θέση μιας σταθεράς βάσεως και ένός άεροπλανοφόρου, που θα πιάνει τον σφυγμό των θαλασσίων όδων του Άντεν και του Όρμουζ, μαζή με τις λεκάνες του Κόλπου και της Κασπίας, οι όποιες είναι οι πιδ σημαντικές όδοι συνδέσεως Ευρασίας-Άφρικής».

Άς δοϋμε τώρα τί παθαίνει, κατά τον Α. Νταβούτογλου, μια χώρα που άγνοει την Κύπρο (σελ. 176): «Μια χώρα που άγνοει την Κύπρο δέν μπορεί να είναι ενεργός στις παγκόσμιες και περιφερειακές πολιτικές. Στις παγκόσμιες πολιτικές δέν μπορεί να είναι ενεργός, διότι αυτό το μικρό νησι κατέχει μια θέση που (μπορεί να) επηρεάζει εύθέως τις στρατηγικές συνδέσεις Άσίας-Άφρικής,

Ευρώπης-Αφρικής και Ευρώπης-Ασίας. Στις περιφερειακές πολιτικές δεν μπορεί να είναι ενεργός, διότι η Κύπρος με την ανατολική μύτη της στέκεται ώσαν βέλος έστραμμένο στην Μέση Ανατολή, ενώ με την δυτική ράχη της άποτελεί τον θεμέλιο λίθο των στρατηγικών ισορροπιών που υπάρχουν στην ανατολική Μεσόγειο, τα Βαλκάνια και τη βόρειο Αφρική». Άρά γε η Έλλάς ενδιαφέρεται να έχει στρατηγικό ρόλο στις «περιφερειακές», κατά τον Α. Νταβούτογλου, «πολιτικές»; Και αναφερόμεθα κυρίως στην Βαλκανική, την όποια η Άθήνα αναφέρει διαρκώς τα τελευταία Κ' χρόνια ως χώρο όπου πρέπει να «έπεκταθεί» οικονομικο- πολιτικώς και πολιτισμικώς.

Έν συνεχεία ο Τουρκος καθηγητής και έξωκοινοβουλευτικός ύπουργός Έξωτερικων ξεκαθαρίζει την τουρκική πολιτική έναντι της Κύπρου και της Έλλάδος, τονίζοντας ότι η Κύπρος πρέπει να «βγει» από την «τουρκο-έλληική εξίσωση» (!), δηλαδή αυτό ακριβώς που εφαρμόζει τώρα η Άγκυρα εν συνεργασία προς το δίπολο της «Ειδικής Σχέσεως» Λονδίνου-Ουάσιγκτων, πιέζοντας την Άθήνα και την Λευκωσία να «κλείσουν» τὸ Κυπριακό κατά τις τουρκικές βουλήσεις, ώστε μετά, ύφισταμένης μιās σχέσεως ύποτέλειας της Έλλάδος και της Κύπρου έναντι της Τουρκίας, να μη υπάρχουν παρὰ «μηδενικές τριβές» με τούς «ύποτελείς»! Γράφει χαρακτηριστικώς ο Α. Νταβούτογλου για όποιους γνωρίζουν στοιχειωδώς γραφή και ανάγνωση και συνεπώς δύνανται να αντίληφθουν: «*Η Τουρκία, έπηρεαζόμενη λόγω θέσεως από πολλές ισορροπίες, είναι ύποχρεωμένη να αξιολογήσει την Κυπριακή πολιτική της, βγάζοντάς την από την τουρκο-έλληική εξίσωση. Η Κύπρος γίνεται με αυξανόμενη ταχύτητα ένα ζήτημα Ευρασίας και Μέσης Ανατολής-Βαλκανίων (δυτικής Ασίας-ανατολικής Ευρώπης). Η Κυπριακή πολιτική (: της Τουρκίας) πρέπει να τοποθετηθεί σε ένα νέο στρατηγικό πλαίσιο, με τρόπο αρμόζοντα σε αυτό τὸ νέο στρατηγικό πλαίσιο. Στο ζήτημα της Κύπρου από πλευρās Τουρκίας ή σημασία μπορεί να έντοπισθεί σε δύο κυρίους άξονας: Ο ένας εξ αυτών είναι ὁ άξων της ανθρωπίνης άξίας, προσηματολισμένος στην κατοχύρωση της ασφάλειας της μουσουλμανικής τουρκικής κοινότητας, ως άποτέλεσμα της ιστορικής εϑύνης της Τουρκίας. (...)*». Καί συνεχίζει ο Τουρκος καθηγητής και ύπουργός, για όποιον δεν έχει ακόμη αντίληφθεί, εξηγώντας τί σημαίνει αυτό τὸ ζήτημα ασφάλειας της «τουρκο-μουσουλμανικής κοινότητας», δίδοντας και διεθνή «παραδείγματα» γεωστρατηγικής συμπεριφορās, τὰ όποια η Τουρκία θα πρέπει να ακολουθήσει: «*(...) Μια άδυναμία (: της Τουρκίας) που (: ένδεχομένως) θα φανερωθεί στο θέμα της ασφάλειας και της προστασίας της τουρκικής κοινότητας της Κύπρου, μπορεί να εξαπλωθεί σαν κύμα στην δυτική Θράκη και την Βουλγαρία, ακόμη και στο Άζερμπαϊτζάν και την Βοσνία. Ο δεύτερος σημαντικός άξων του Κυπριακού είναι ή σημασία που έχει τὸ νησί αυτό από γεωστρατηγική έποψη (...). Άκόμη και αν δεν ύπήρχε κανένας μουσουλμάνος Τουρκος στην Κύπρο, ή Τουρκία είναι ύποχρεωμένη να έχει ένα Κυπριακό ζήτημα. Καμμία χώρα δεν μπορεί να μείνει άδιάφορη απέναντι σε ένα τέτοιο νησί, που εύρίσκεται μέσα στην καρδιά του ίδιου του ζωτικού της χώρου (...)*». Δέν νομίζομε ότι χρειάζεται ιδιαίτερα εύφυία για να αντίληφθεί κάποιος πόσο «θετικός» είναι ὁ γκουρού της τουρκικής έξωτερικής πολιτικής απέναντι σε μιὰ δικαίαν λύση του Κυπρι-

ακοῦ, ὅπως τοῦλάχιστον αὐτὴ γίνεται ἀντιληπτὴ ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν Ἀθηναίων καὶ τῆς σημερινῆς κυπριακῆς ἡγεσίας. Ἐπίσης καθιστᾷ σαφές τὸ γεγονός ὅτι ὁποιασδήποτε μορφῆς ἐπιχείρημα, ἀκόμη καὶ αὐτὸ ποῦ ὁ ἴδιος προτάσσει, δηλαδή τὸ περὶ τῆς «ἀσφαλείας» τῆς τουρκομουσουλμανικῆς κοινότητος, εἶναι περιττόν, διότι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔχει σημασία γιὰ τὸν Τοῦρκο ὑπουργὸ καὶ συνεπῶς γιὰ τὴν Ἄγκυρα εἶναι τὸ ἴδιο τὸ νησί, πέρα ἀπὸ ὁποιοδήποτε ἐπιχείρημα, τὸ ὁποῖον σὲ τελευταίαν ἀνάλυση ὁ Ἄ. Νταβούτογλου μὲ τὴν ἀνωτέρω ρῆση του τὸ ὑποβαθμίζει σὲ ἀπλό...πρόσχημα! Ἄκουε κανεῖς;

Ἀκόμη σαφέστερος γίνεται ὁ Ἄ. Νταβούτογλου ἀναλύοντας τὶς διαστάσεις τῆς γεωστρατηγικῆς σημασίας (κρατηθῆτε!) τῆς «Τουρκικῆς Δημοκρατίας τῆς Βόρειας Κύπρου» καὶ τοῦ «Ἑλληνικοῦ Τμήματος»! Ἄς διαβάσομε λοιπὸν στὴν σελίδα 179: «*Αὐτὴ ἡ γεωστρατηγικὴ σημασία ἔχει δύο διαστάσεις. Ἡ μία ἐξ αὐτῶν ἔχει στενὴ στρατηγικὴ σημασία καὶ ἔχει σχέση μὲ τὶς ἰσορροπίες Τουρκίας-Ἑλλάδος καὶ Τ.Δ.Β. Κύπρου-Ἑλληνικοῦ Τμήματος στὴν ἀνατολικὴ Μεσόγειο. Ἡ δευτέρα διάστασις τῆς γεωστρατηγικῆς σημασίας εἶναι εὐρείας στρατηγικῆς σημασίας καὶ σχετίζεται μὲ τὴν θέσιν τῆς νήσου μέσα στὶς παγκόσμιες καὶ περιφερειακὰς στρατηγικὰς*». Ἐπανερχόμεθα: Γίνεται ἀντιληπτὸν ὅτι ὁ Τοῦρκος ὑπουργὸς εἶναι λίαν μακρὰν ἀπὸ μιὰ λύση ποῦ νὰ μὴ ἐμπεριέχει τὴν διχοτόμηση τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας σὲ ἓνα σοβαρό, ὀνοματισμένο κράτος, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Τουρκικὴ Δημοκρατία τῆς Βορείου Κύπρου» καὶ σὲ κάτι ἀπροσδιόριστο καὶ «χυλοειδές», ἄρα μελλοντικὴ βορὰ τῆς Τουρκίας, ποῦ τὸ ὀνομάζει «ἑλληνικὸ τμήμα»; Μήπως θὰ πρέπει νὰ τοῦ χρωστᾶμε καὶ εὐγνωμοσύνη ἐπειδὴ τὸ ὀνομάζει «ἑλληνικό», κάτι ποῦ ἐμεῖς ἐδῶ στὴν Ἀθήνα δὲν τολμοῦμε πλέον οὔτε νὰ σκεφθοῦμε, ἀπὸ τὸν φόβο μήπως θεωρηθοῦμε «ἀκραῖοι»; Μήπως θὰ πρέπει νὰ ἀναρωτηθοῦμε καὶ πάλιν σχετικὰ μὲ τὸ τί ἄρα γε ἐννοεῖ ὁ Ἄ. Νταβούτογλου ἀναφορικῶς πρὸς «τὴν θέσιν τῆς νήσου μέσα στὶς παγκόσμιες καὶ περιφερειακὰς στρατηγικὰς»; Μήπως στὸ ἐρώτημα αὐτὸ θὰ πρέπει νὰ δοῦμε τὸν ρόλο τῆς Κύπρου στὶς ἑλληνο-ἰσραηλινές, ἑλληνο-λιβανικές, ἑλληνο-συριακές καὶ ἑλληνο-αἰγυπτιακές πετρελαϊκὰς καὶ διασυννοριακὰς σχέσεις; Μήπως θὰ πρέπει νὰ δοῦμε τὸν ρόλο τοῦ «στρατηγικοῦ βάρους» σὲ ἕρα καὶ θάλασσα ποῦ προσφέρει ἡ Κύπρος σὲ ὅλους τοὺς γεωστρατηγικοὺς παράγοντας/κέντρα ἰσχύος τῆς νοτιοανατολικῆς Μεσογείου; Μήπως θὰ πρέπει νὰ ἀναρωτηθοῦμε τί ἔχομε πρᾶξει ὡς Ἑλλὰς καὶ ἔστω ὡς «ἐγγυήτρια δύναμις» στὸν τομέα τῆς ἀξιοποιήσεως αὐτῶν τῶν γεωγραφικῶν/γεωπολιτικῶν πλεονεκτημάτων τῆς «νήσου»;

Γιὰ πολλοστὴ φορὰ ὁ ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν τῆς Τουρκίας καταλήγει μὲ ἓνα δίδαγμα τὸ ὁποῖον μπορεῖ πλέον νὰ ἐφαρμόζει ἀπὸ τὴ θέσιν του, ἡ ὁποία εἶναι πολὺ οὐσιαστικότερα ἀπὸ αὐτὴν ἐνδὸς ἀπλοῦ Τοῦρκου ὑπουργοῦ, λόγῳ τῶν ἐσωτερικῶν πολιτικῶν ἀνακατατάξεων στὴν γείτονα καὶ τῆς βαθμιαίας κατισταθμίσεως τοῦ Ἑρντογὰν ἐπὶ τοῦ στρατιωτικοῦ κατεστημένου. Ἄς διαβάσομε στὴν σελ. 180: «*Τὴν Κύπρο δὲν μπορεῖ νὰ τὴν ἀγνοήσει καμμία περιφερειακὴ ἢ παγκόσμιος δύναμις ποῦ πραγματοποιεῖ στρατηγικοὺς ὑπολογισμοὺς στὴν Μέση Ἀνατολή, τὴν ἀνατολικὴ Μεσόγειο, τὸ Αἰγαῖο, τὸ Σουέζ, τὴν Ἐρυθρὰ Θάλασσα καὶ τὸν Κόλπο. Ἡ Κύπρος εὐρίσκεται σὲ τόσο ἰδανικὴ ἀπόσταση ἀπὸ ὅλες αὐτὰς τὶς περιοχάς, ὥστε ἔχει τὴν ἰδιότητα μιᾶς παραμέτρου ποῦ (μπο-*

ρει νά) ἐπιχεράζει καθεμία ἀπὸ αὐτὲς εὐθέως. Τὸ στρατηγικὸ πλεονέκτημα ποὺ ἀπέκτησε τὴν δεκαετία τοῦ 1970 ἐπάνω σὲ αὐτὴν τὴν παράμετρο, πρέπει νὰ τὸ ἀξιοποιήσει ὄχι ὡς στοιχεῖο μιᾶς ἀμυντικῆς Κυπριακῆς πολιτικῆς μὲ στόχο τὴν διαφύλαξη τοῦ *status quo*, ἀλλὰ ὡς ἓνα θεμελιῶδες στήριγμα μιᾶς διπλωματικῆς φύσεως ἐπιθετικῆς θαλασσίας στρατηγικῆς». Ἡ τουρκικὴ εἰσβολὴ καὶ κατοχὴ στὴν νῆσο ὀνομάζεται λοιπὸν ἀπὸ τὸν Τοῦρκο ὑπουργὸ καὶ διανοούμενο ὡς «στρατηγικὸ πλεονέκτημα ποὺ ἀπέκτησε ἡ Τουρκία τὴν δεκαετία τοῦ 1970»!

Ἀναφορικῶς πρὸς τὸ πόσον «διπλωματικῆς φύσεως» εἶναι οἱ πτήσεις ἐπάνω ἀπὸ ἑλληνικὰ νησιὰ στὸ Αἶγαῖο, μὲ κίνδυνο «θερμοῦ ἐπεισοδίου», διαπιστωμένο ἀπὸ ὅλην τὴν ἑλληνικὴ πολιτικὴ ἑλίτ, προσωπικῶς δὲν τὸ γνωρίζομε! Νομίζομε ὅμως ὅτι ὁ... «μηδενικὸς» Ἄ. Νταβούτογλου δὲν ἐννοεῖ αὐτὸ ποὺ ἐμεῖς ἐδῶ ἀντελήφθημεν μὲ τὴν φράση «μηδενικὲς τριβὲς μὲ τοὺς γείτονες» ἢ, ἐν πάσῃ περιπτώσει, δὲν τὸ ἐννοεῖ ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κύπρο! Μᾶλλον πρέπει νὰ σοβαρευθοῦμε!